

HLAVA 3 – ZODPOVĚDNOSTI STÁTU V ŘÍZENÍ BEZPEČNOSTI

Poznámka 1: Kritické prvky (CE) státního systému dozoru nad bezpečností (SSO) uvedené v Doplnku 1 tvoří základ SSP.

Poznámka 2: Požadavky na řízení bezpečnosti zaměřené na konkrétní druhy leteckých činností jsou řešeny v odpovídajících předpisech řady L, resp. nařízeních EU.

Poznámka 3: Základní principy řízení bezpečnosti použitelné pro proces osvědčování zdravotní způsobilosti držitelů průkazů způsobilosti jsou uvedeny v ICAO Annex 1. Poradenský materiál se nachází v dokumentu ICAO Manual of Civil Aviation Medicine (Doc 8984).

3.1 Státní program bezpečnosti (SSP)

Státy musí zavést a udržovat SSP, který odpovídá objemu a složitosti systému civilního letectví v daném státě, ale mohou delegovat funkce a činnosti související s řízením bezpečnosti na jiný stát, regionální organizaci pro dozor nad bezpečností (RSOO) nebo regionální organizaci pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod a incidentů (RAIO).

Poznámka 1: Zodpovědnost za funkce a činnosti související s řízením bezpečnosti delegované na jiný stát, RSOO nebo RAIO zůstává i nadále na státu.

Poznámka 2: Poradenský materiál týkající se SSP a delegování funkcí a činností souvisejících s řízením bezpečnosti je uveden v dokumentu ICAO Safety Management Manual (SMM) (Doc 9859).

ČR:

3.1.1 Tvorba a aplikace SSP

3.1.1.1 V ČR schvaluje a uveřejňuje SSP jako samostatný dokument Ministerstvo dopravy – Odbor civilního letectví. SSP zpracovává Ministerstvo dopravy v úzké spolupráci s ÚCL, případně ÚZPLN a dalšími dotčenými rezorty.

3.1.1.2 V rámci SSP Ministerstvo dopravy uveřejňuje aktualizovanou deklaraci státu k uplatňování politiky Just Culture a aktuální státní politiku bezpečnosti.

3.1.1.3 Nedílnou součástí SSP, která je samostatně řízená a vydávaná, je Státní plán bezpečnosti (SPAS) stanovující strategii řízení bezpečnosti v České republice. SPAS zpracovává ÚCL ve spolupráci s Ministerstvem dopravy a dalšími dotčenými subjekty. V rámci přípravy SPAS se stanovují a schvalují ukazatele a cíle výkonnosti v oblasti bezpečnosti a mechanismy jejich sledování a vyhodnocování. SPAS uveřejňuje Ministerstvo dopravy.

Poznámka: První vydání SPAS bude vydáno pro období 2023 – 2026. Toto první vydání SPAS bude obsahovat seznam a popis sledovaných ukazatelů bezpečnosti a bude dále pravidelně rozvíjen a revidován v návaznosti na výstupy

jednání Výboru pro bezpečnost letectví (viz ust. 3.1.2).

3.1.2 Výbor pro bezpečnost civilního letectví

3.1.2.1 Pro projednání aktualizací SSP a SPAS a stanovení jednotlivých ukazatelů a cílů výkonnosti v oblasti bezpečnosti zřizuje Ministerstvo dopravy Výbor pro bezpečnost civilního letectví, jehož předsedou je ředitel Odboru civilního letectví.

3.1.2.2 Stanovy Výboru pro bezpečnost civilního letectví, a to včetně jednacího řádu, schvaluje ředitel Odboru civilního letectví, přičemž Výbor se schází nejméně jednou ročně za účelem vyhodnocování aplikace procesů SSP, ukazatelů a cílů výkonnosti v oblasti bezpečnosti, a schvaluje jejich změny.

3.1.3 Implementace ukazatelů a cílů výkonnosti v oblasti bezpečnosti

3.1.3.1 Za dozor nad implementací výstupů procesů vyplývajících ze SSP u dotčených subjektů odpovídá v ČR ÚCL, případně Ministerstvo obrany u subjektů spadajících do jeho věcné působnosti.

3.1.3.2 V rámci prvotního schvalování systému řízení bezpečnosti (SMS) jednotlivých provozovatelů ÚCL posuzuje, zda provozovatel v rámci plnění předpisových požadavků odpovídajícím způsobem implementuje procesy obsažené v SSP a sleduje pro něj relevantní ukazatele a cíle výkonnosti v oblasti bezpečnosti vyplývající ze SSP.

3.1.3.3 V rámci průběžného dozoru SMS ÚCL též kontroluje, zda SMS provozovatele adekvátně reaguje na změny relevantních ukazatelů a cílů výkonnosti v oblasti bezpečnosti uveřejněných v rámci SSP. Zejména kontroluje zapracování změn nově schválených ukazatelů a cílů a efektivitu mechanismů pro jejich kontrolu.

3.2 Státní politika, cíle a zdroje v oblasti bezpečnosti

3.2.1 Základní letecká legislativa

3.2.1.1 Státy musí stanovit základní leteckou legislativu v souladu s oddílem 1 Doplnku 1.

3.2.1.2 Státy by měly stanovit prováděcí zásady uplatňování, které určují podmínky a okolnosti, za kterých jsou schopni poskytovatelé služeb, kteří mají SMS, řešit a vyřešit uvnitř organizace události představující určité bezpečnostní problémy v mezích kontextu svého SMS a ke spokojenosti příslušného úřadu státu.

3.2.2 Zvláštní provozní předpisy

v souladu s ICAO Annex 6, Part I nebo Part III, Section II;

3.2.2.1 Státy musí stanovit zvláštní provozní předpisy v souladu s oddílem 2 Doplnku 1.

Poznámka: Pokud nejsou činnosti údržby prováděny organizací oprávněnou k údržbě v souladu s ICAO Annex 6, Part I, ust. 8.7, ale v rámci rovnocenného systému, jako např. v souladu s ICAO Annex 6, Part I, ust. 8.1.2 nebo ICAO Annex 6, Part III, Section II, ust. 6.1.2, jsou součástí rozsahu SMS provozovatele.

3.2.2.2 Státy musí pravidelně revidovat zvláštní provozní předpisy, poradenský materiál a prováděcí postupy.

3.2.3 Systém a funkce státu

3.2.3.1 Státy musí stanovit systém a funkce státu v souladu s oddílem 3 Doplnku 1.

c) oprávněné organizace k údržbě poskytující služby provozovatelům letounů nebo vrtulníků zapojených do mezinárodní obchodní letecké dopravy v souladu s ICAO Annex 6, Part I nebo Part III, Section II;

3.2.3.2 Státy by měly určit, stanovit a zdokumentovat požadavky, závazky, funkce a činnosti týkající se zavedení a udržování SSP, včetně pokynů pro plánování, organizaci, vývoj, udržování, řízení a průběžné zdokonalování SSP způsobem, který splňuje státní cíle bezpečnosti.

d) organizace odpovědné za typový návrh nebo výrobci letadel, motorů nebo vrtulí v souladu s ICAO Annex 8;

3.2.3.3 Státy by měly stanovit politiku bezpečnosti a cíle bezpečnosti, které odrážejí jejich závazek ohledně bezpečnosti a usnadňují prosazování pozitivní kultury v oblasti bezpečnosti v letecké komunitě.

e) poskytovatelé letových provozních služeb (ATS) v souladu s ICAO Annex 11; a

f) provozovatelé certifikovaných letišť v souladu s ICAO Annex 14, Volume I.

Poznámka: Další ustanovení týkající se zavádění SMS poskytovateli služeb je možné nalézt v Hlavě 4.

3.2.3.4 Politika bezpečnosti a cíle bezpečnosti by měly být zveřejněny a pravidelně revidovány, aby se zajistilo, že jsou pro daný stát stále relevantní a přiměřené.

3.3.2.2 Státy by měly zajistit, že ukazatele a cíle výkonnosti v oblasti bezpečnosti stanovené poskytovateli služeb a provozovateli jsou pro stát přijatelné.

Poznámka: Poradenský materiál týkající se identifikace příslušných ukazatelů a cílů výkonnosti v oblasti bezpečnosti je uveden v dokumentu Safety Management Manual (SMM) (Doc 9859).

3.2.4 Odborně kvalifikovaný personál

Státy by měly stanovit požadavky na kvalifikaci odborného personálu v souladu s oddílem 4 Doplnku 1.

Poznámka: Výraz „odborný personál“ se vztahuje k těm osobám, které vykonávají funkce související s bezpečností pro stát nebo v jeho zastoupení.

3.2.5 Odborný poradenský materiál, nástroje a zajištění informací kritických z hlediska bezpečnosti

Státy musí stanovit odborný poradenský materiál a nástroje a zajištění informací kritické z pohledu bezpečnosti v souladu s oddílem 5 Doplnku 1.

3.3.2.3 Stát zápisu do rejstříku musí stanovit kritéria týkající se zřízení SMS provozovateli všeobecného letectví s velkými nebo proudovými letouny v mezinárodním provozu dle ICAO Annex 6, Part II, Section 3.

Poznámka: Další ustanovení týkající se zavádění SMS provozovateli všeobecného letectví v mezinárodním provozu je možné nalézt v Hlavě 4.

3.3 Řízení bezpečnostních rizik na úrovni státu

3.3.1 Závazky licencování, osvědčování, schvalování a opravňování

Státy musí splňovat závazky licencování, osvědčování, schvalování a opravňování v souladu s oddílem 6 Doplnku 1.

3.3.2.4 Kritéria stanovená státem zápisu do rejstříku v souladu s ust. 3.3.2.3 se musí zabývat konceptem SMS a prvky uvedenými v Doplnku 2.

Poznámka: Poradenský materiál týkající se stanovování kritérií pro zřizování SMS provozovateli všeobecného letectví v mezinárodním provozu je uveden v dokumentu Safety Management Manual (SMM) (Doc 9859).

3.3.2 Závazky systému řízení bezpečnosti

3.3.2.1 Státy musí vyžadovat zřízení SMS následujícími poskytovateli služeb spadajícími do jejich pravomoci:

a) schválené organizace pro výcvik v souladu s ICAO Annex 1, které jsou vystaveny bezpečnostním rizikům souvisejícím s provozem letadel během poskytování svých služeb;

b) provozovatelé letounů nebo vrtulníků schválení k provozu mezinárodní obchodní letecké dopravy

3.3.3 Odborné zjišťování příčin leteckých nehod a incidentů

Stát musí stanovit proces odborného zjišťování příčin leteckých nehod a incidentů v souladu s ICAO Annex 13, s cílem podpořit řízení bezpečnosti ve státě.

3.3.4 Identifikace nebezpečí a hodnocení bezpečnostních rizik

3.3.4.1 Státy musí stanovit a udržovat proces identifikace nebezpečí ze shromážděných údajů o bezpečnosti.

Poznámka 1: Další informace týkající se sběru, analýzy a sdílení údajů o bezpečnosti a výměny informací vztahujících se k bezpečnosti je možné nalézt v Hlavě 5.

Poznámka 2: Doplnující informace týkající se identifikace nebezpečí a problémů souvisejících s bezpečností, na nichž lze založit preventivní opatření, je možné nalézt v závěrečných zprávách o leteckých nehodách a incidentech.

3.3.4.2 Státy musí vytvořit a udržovat proces, který zajišťuje hodnocení bezpečnostních rizik souvisejících s identifikovanými nebezpečími.

3.3.5 Řízení bezpečnostních rizik

3.3.5.1 Státy musí stanovit mechanismy řešení problémů souvisejících s bezpečností v souladu s oddílem 8 Doplnku 1.

3.3.5.2 Státy by měly vytvořit a udržovat proces řízení bezpečnostních rizik.

Poznámka 1: Opatření přijatá k řízení bezpečnostních rizik mohou zahrnovat: přijetí, zmírnění, vyhybání se nebo přesunutí.

Poznámka 2: Bezpečnostní rizika a problémy související s bezpečností mají často skryté činitele, které je potřeba pečlivě vyhodnotit.

3.4 Zajišťování bezpečnosti na úrovni státu

3.4.1 Závazky dohledu

3.4.1.1 Státy musí splňovat závazky dohledu v souladu s oddílem 7 Doplnku 1.

Poznámka: Dohled nad provozovatelem služeb zohledňuje výkonnost v oblasti bezpečnosti, stejně jako objem a složitost jeho leteckých činností nebo služeb.

3.4.1.2 Státy by měly stanovit postupy k upřednostnění kontrol, auditů a průzkumů problematických oblastí nebo oblastí s větší potřebou dohledu.

Poznámka: Informace ohledně upřednostnění kontrol, auditů a průzkumů lze získat z profilů rizik organizace, závěrů identifikace nebezpečí a hodnocení rizik a výsledků dohledu.

3.4.1.3 Státy by měly pravidelně přezkoumávat výkonnost v oblasti bezpečnosti každého jednotlivého poskytovatele služeb.

3.4.2 Výkonnost v oblasti bezpečnosti na úrovni státu

3.4.2.1 Státy musí stanovit přijatelnou úroveň výkonnosti v oblasti bezpečnosti, které má být prostřednictvím jejich SSP dosaženo.

Poznámka 1: Přijatelné úrovně výkonnosti státu v oblasti bezpečnosti lze dosáhnout pomocí zavedení a udržování SSP, stejně jako ukazatelů a cílů výkonnosti v oblasti bezpečnosti, které prokazují, že je bezpečnost účinně řízena a postavena na základech vycházejících z implementace stávajících standardů a doporučených postupů (SARPs) souvisejících s bezpečností.

Poznámka 2: Poradenský materiál týkající se stanovení ukazatelů a cílů výkonnosti v oblasti bezpečnosti, stejně jako přijatelné úrovně výkonnosti v oblasti bezpečnosti se nachází v dokumentu ICAO Safety Management Manual (SMM) (Doc 9859).

3.4.2.2 Státy by měly vytvořit a udržovat proces hodnocení účinnosti opatření přijatých k řízení bezpečnostních rizik a řešení problémů souvisejících s bezpečností.

Poznámka: Výsledky hodnocení bezpečnosti lze využít s cílem podpořit upřednostňování opatření k řízení bezpečnostních rizik.

3.4.2.3 Státy by měly vyhodnocovat účinnost svých jednotlivých SSP, s cílem udržet nebo neustále zlepšovat jejich celkovou úroveň výkonnosti v oblasti bezpečnosti.

3.5 Prosazování bezpečnosti na úrovni státu

3.5.1 Interní předávání a šíření informací vztahujících se k bezpečnosti

Státy by měly, v rámci organizací civilního letectví, prosazovat informovanost a sdílení a výměnu informací vztahujících se k bezpečnosti, s cílem podpořit rozvoj pozitivní kultury, která podporuje vývoj účinného SSP.

3.5.2 Externí předávání a šíření informací vztahujících se k bezpečnosti

Státy by měly prosazovat informovanost a sdílení a výměnu informací vztahujících se k bezpečnosti s leteckou komunitou, s cílem podporovat udržování a zlepšování bezpečnosti a podpořit rozvoj pozitivní kultury v oblasti bezpečnosti.

Poznámka 1: Další podrobnosti týkající se sdílení a výměny informací vztahujících se k bezpečnosti viz ust. 5.4 Hlavy 5.

Poznámka 2: Prosazování informovanosti týkající se bezpečnosti může zahrnovat určení školení v oblasti bezpečnosti, která jsou pro leteckou komunitu dostupná.

ZÁMĚRNĚ NEPOUŽITO

ZÁMĚRNĚ NEPOUŽITO